

Slimību profilakses un kontroles centrs

Dunties iela 22, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOGIJAS BIĻETENS

Nr. 48 (1758)

2021. gada 14. decembrī

Gripa un citas elpceļu infekcijas 2021.–2022. gada sezonā

Saturs

KOPSAVILKUMS PAR 2021. GADA 49. NEDĒĻU	1
GRIPA UN CITAS ELPCEĻU INFEKCIJAS AMBULATORAJĀS IESTĀDĒS.....	2
STACIONĒTIE PACIENTI GRIPAS GADĪJUMOS	4
GRIPAS IZRAISĪTIE NĀVES GADĪJUMI.....	4
VIRUSOLOĢIJAS DATI.....	4
GRIPA PVO EIROPAS REĢIONĀ.....	4
PVO GLOBĀLĀ GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA	5
PAR GRIPAS MONITORINGU.....	6

KOPSAVILKUMS PAR 2021. GADA 49. NEDĒĻU

2021. gada 49. nedēļā (06.12. – 12.12.) informācija par pacientu skaitu, kas vērsušies ambulatorajās ārstniecības iestādēs akūtu elpceļu infekciju gadījumos, saņemta no 43 ģimenes ārstu praksēm. Pacientu īpatsvars ar elpceļu infekcijām veido 26% no kopējā pacientu skaitā, kas vērsušies ambulatorajās iestādēs 49. nedēļā.

GĀP ziņoja par diviem klīniski apstiprinātiem gripas gadījumiem (Rīgā). Iepriekš par vienu klīniski apstiprinātu gadījumu bija ziņots 47. nedēļā (Rīgā).

Pacientu vēršanās citu akūto augšējo elpceļu infekciju (AAEI) gadījumos 49. nedēļā palielinājās – reģistrēti 1574,9 AAEI gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem. Visaugstākā intensitāte novērota bērniem vecuma grupā 0–4 gadi un arī 5–14 gadi. Augstāka intensitāte reģistrēta Liepājā.

Pneimoniju gadījumos vērsušies 26 pacienti (38,5 gadījumi uz 100 000 iedz.), kas ir vairāk nekā 48. nedēļā (31,2 uz 100 000 iedz.). Pneimoniju gadījumi reģistrēti visās vecuma grupās, taču augstāka saslimstība reģistrēta bērniem 5–14 gadu vecuma grupā (118,5 uz 100 000 iedz.).

Stacionārās ārstniecības iestādes 2021. gada 40.–49. nedēļā par hospitalizētiem pacientiem gripas un gripas pneimonijas gadījumos nav ziņojušas.

Virusoloģijas dati

SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijā (NMRL) gripas vīrusi klīniskajos paraugos 40.–49. nedēļā nav noteikti.

Apstiprināti dažādi elpceļu vīrusi: respiratori sincitiālie vīrusi (RSV), adenovīrusi, rinovīrusi, cilvēka metapneimovīrusi un citi.

GRIPA UN CITAS ELPCĒĻU INFEKCIJAS AMBULATORAJĀS IESTĀDĒS

Gripas intensitāte administratīvajās teritorijās 2020.–2021. un 2021.–2022. gada sezonā

2021. gada 40.–49. nedēļā ģimenes ārstu prakses no desmit monitoringā iekļautajām teritorijām ziņojušas trīs klīniski apstiprinātiem gripas gadījumiem (Rīgā): 47. nedēļā tika ziņots par vienu gripas gadījumu un 49. nedēļā par diviem klīniski apstiprinātiem gripas gadījumiem.

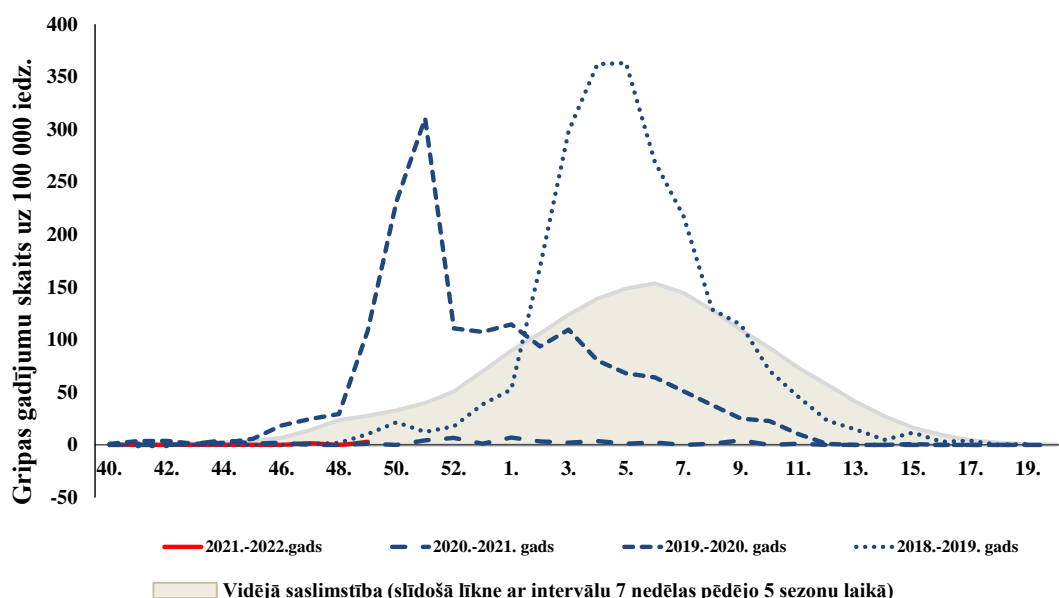
Teritorija	47.	49.	51.	53.	02.	04.	06.	08.	10.	12.	14.	16.	18.	20.	41.	43.	45.	47.	49.
Daugavpils																			
Gulbenes nov.																			
Jelgava																			
Jēkabpils																			
Jūrmala																			
Liepāja																			
Rēzekne																			
Rīga																			
Valmiera																			
Ventspils																			
Vidēji Latvija																			

	0 - gripas gadījumi netika reģistrēti			200 - 399 uz 100 000 iedz.	- vidēja
	< 100 uz 100 000 iedz.	- ļoti zema		400 - 599 uz 100 000 iedz.	- augsta
	100 - 199 uz 100 000 iedz.	- zema		> 600 uz 100 000 iedz.	- ļoti augsta

Gripas intensitāte 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

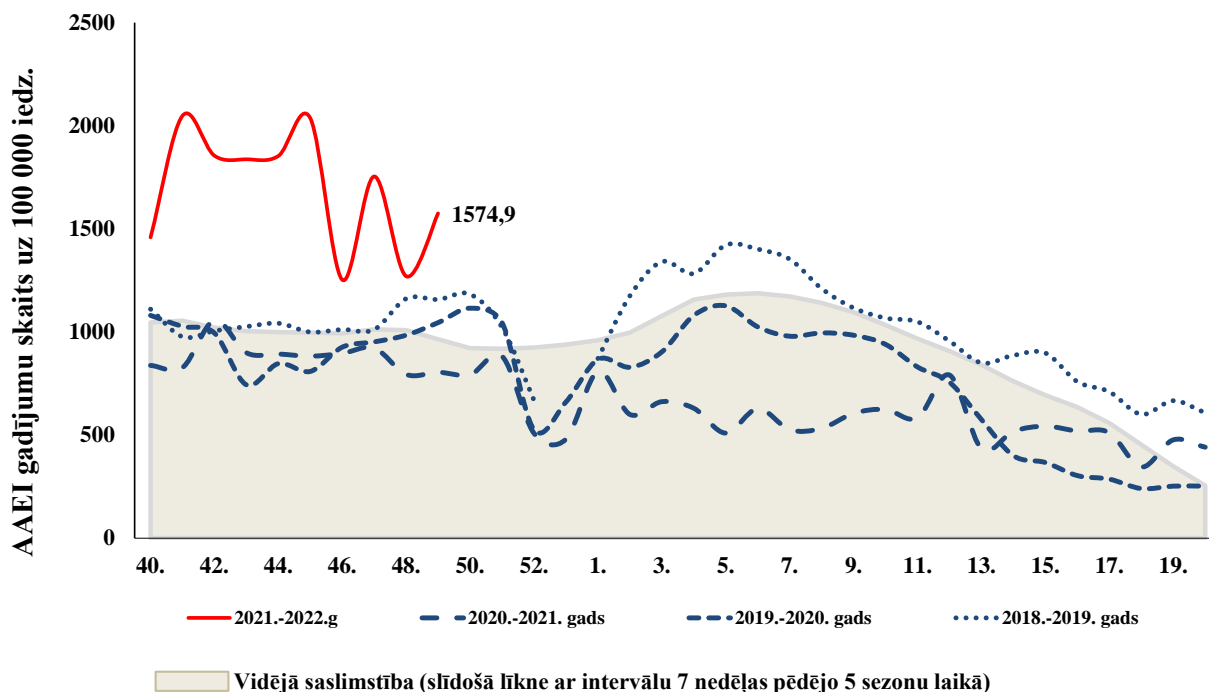
Kopš sezonas sākuma (2021. gada 40. nedēļa) Latvijā tiek reģistrēti sporādiskie klīniski apstiprinātie gripas gadījumi (Rīgā). 2021. gada 49. nedēļā reģistrēti divi gripai līdzīgi saslimšanas gadījumi (gripa noteikta klīniski) vecuma grupā 15–64 gadi.

Tāpat kā pagājušo sezonu attiecīgajā laika periodā Latvijā gripas aktivitāte ir ļoti zema. Vidējā gripas izplatības intensitāte 2021.gada 49. nedēļā – 3,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

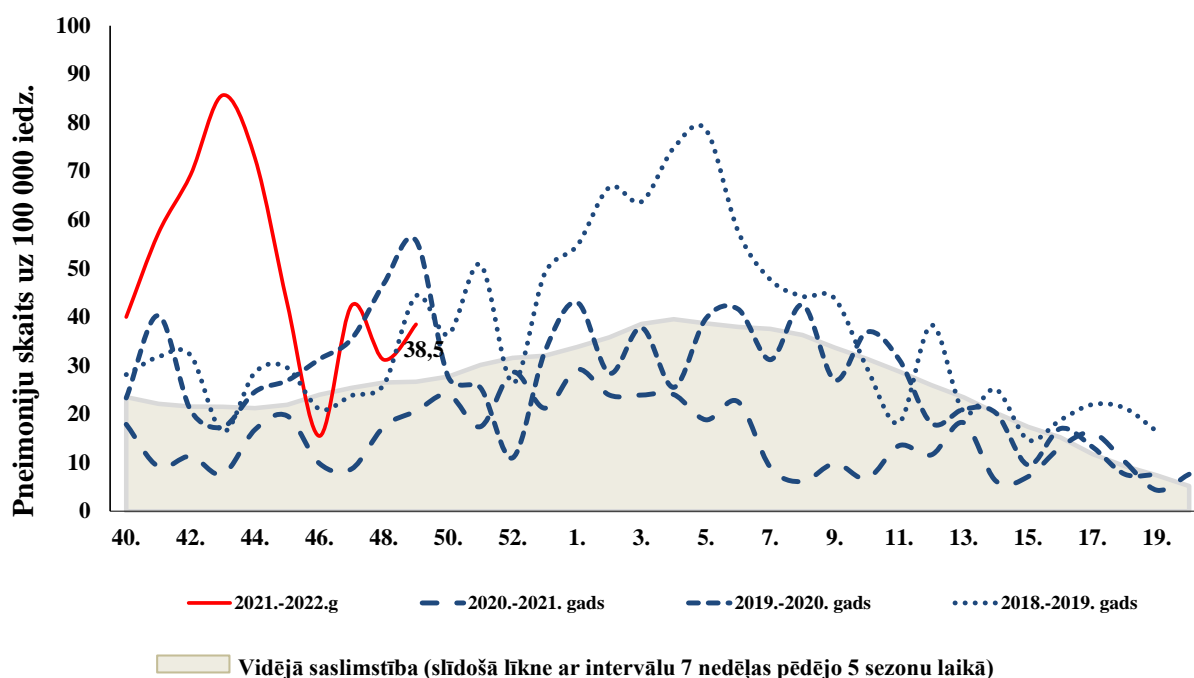
Akūtas augšējo elpceļu infekcijas 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

2021. gada 40. – 49. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AAEI gadījumos, salīdzinot ar iepriekšējās sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem, bija ievērojami augstāka. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI 49. nedēļā palielinājusies.

Pneimonijas 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

Ambulatorajās iestādēs vēršušos pacientu skaits pneimoniju gadījumos 2021. gada 49. nedēļā, salīdzinot ar iepriekšējo 48. nedēļu, palielinājusies.

STACIONĒTIE PACIENTI GRIPAS GADĪJUMOS

Stacionētie pacienti 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

2021. gada 40. – 49. nedēļā par stacionētiem gripas pacientiem slimnīcas nav ziņojušas.

Iepriekšējā 2020.–2021. gada sezonā kopā bija paziņots par diviem stacionētiem pacientiem ar aizdomām par gripas infekciju, informācija bija saņemta no Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas. Savukārt 2019.–2020. gada sezonā monitoringā iesaistītajās 11 slimnīcās kopā bija stacionēti 1 249 pacienti ar diagnozi *gripa* un 239 pacienti ar diagnozi *gripas izraisīta pneimonija*.

GRIPAS IZRAISĪTIE NĀVES GADĪJUMI

Kopš sezonas sākuma (2021. gada 40. nedēļa) paziņojumi par nāves gadījumiem pacientiem ar apstiprinātu gripu vai ar aizdomām par gripas infekciju nav saņemti.

Iepriekšējā 2020.–2021. gada sezonā Latvijā paziņojumi par nāves gadījumiem pacientiem ar apstiprinātu gripu vai aizdomām par gripas infekciju netika saņemti.

Savukārt 2019.–2020. gada sezonā Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) bija apkopojis informāciju par 26 letāliem gadījumiem (dati papildināti no SPKC Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāzes, kur “Medicīnas apliecība par nāves cēloni” diagnoze gripa (SSK kods J10–J11) bija norādīta kā viens no nāves cēloņiem).

VIRUSOLOĢIJAS DATI

SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijā (NMRL)¹ kopš sezonas sākuma (2021. gada 40. nedēļa) izmeklēti vairāk nekā 625 pacientu klīniskie paraugi. Noteikti respiratori sincitiālie vīrusi (RSV), rinovīrusi, adenovīrusi, cilvēka metapneimovīrusi un citi elpceļu infekciju vīrusi. Gripas vīrusi klīniskajos paraugos nav apstiprināti.

2021.gada sezonas 40. –49. nedēļā, salīdzinot ar iepriekšējās 2020. –2021. gada sezonas attiecīgo periodu, NMRL palielinājies apstiprināto RSV skaits – kopā apstiprināti 38 respiratori sincitiālie vīrusi (6,1% no izmeklētajiem paraugiem).

Nedēļas	Izmeklēto paraugu	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu	Pozitīvo paraugu	Gripas pozitīvo	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	73					1		2	7	10	1	2		1	24	32.9	0.0	2.7
41.	68							5	2	7	2	2			18	26.5	0.0	7.4
42.	75					1	1	8	2	1		2			15	20.0	0.0	10.7
43.	89						1	3	3	4	1	2		2	16	18.0	0.0	3.4
44.	70							3	3	4	1				11	15.7	0.0	4.3
45.	67							5							5	7.5	0.0	7.5
46.	56						1	2		1		5			9	16.1	0.0	3.6
47.	40							1	1	1		1			4	10.0	0.0	2.5
48.	49							6	1	1	4	2	1		15	30.6	0.0	12.2
49.	38							3	2	4	2			1	12	31.6	0.0	7.9
Kopā	625	0	0	0	0	2	3	38	21	33	11	16	1	4	129	20.6	0.0	6.1

¹ <https://www.aslimnica.lv/lv/saturs/nacionala-mikrobiologijas-references-laboratorija>

PVO EIROPAS REĢIONA GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA

Eiropas gripas uzraudzības tīkla Flu News Europe ziņojums ²

2021. gada 48. nedēļā (29.11. - 05.12.) gripas aktivitāte palielinājusies visā Eiropas reģionā.

No izmeklētajiem paraugiem uzraudzības tīkla primārās veselības aprūpes iestādēs 5% bija pozitīvi uz gripas vīrusiem. Atsevišķas valstis ziņoja par pozitīvo paraugu īpatsvaru virs 10% - Armēnija, Izraēla, Kazahstāna, Kosova, Kirgizstāna, Krievijas Federācija. Tiek apstiprināti A un B tipa gripas vīrusi.

Gandrīz visiem SARI pacientiem apstiprināta A tipa gripa; dominējošs ir A/H3 vīruss.

Par intensīvās terapijas nodaļās (ITN) stacionētajiem pacientiem ziņoja Francija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (kopā 11 pacienti). Visiem apstiprināta A tipa gripa.

Kvalitatīvie indikatori

No 40 valstīm, kas ziņojušas par ģeogrāfisko izplatību, 31 valsts informēja, ka gripas intensitāte nav pārsniegusi bāzes līmeni. Par gripas aktivitāti, kad ir pārsniegts bāzes līmenis, ziņojušas deviņas valstis – Azerbaidžāna, Bosnija un Hercegovina, Kirgizstāna, Igaunija, Krievijas Federācija, Slovākija un Kosova.

No 40 valstīm, kas atzīmēja teritoriālās izplatības rādītājus, 19 informēja, ka gripa aktivitāte nav novērota, 12 valstis informēja par sporādisku gripas izplatību, piecas valstis (Igaunija, Francija, Ziemeļu Maķedonija, Norvēģija, Slovākija) par lokālu izplatību, trīs valstis (Kirgizstāna, Zviedrija, Kosova) ziņoja par reģionālo gripas izplatību un viena valsts (Krievijas Federācija) informēja par plašu gripas izplatību.

Gripas vīrusu tipēšana ārpus gripas uzraudzības tīkla

Vīrusa tips un apakštīps	2021. gada 48. nedēļa		2021.–2022. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
A tipa gripas vīrusi	1479	97	3895	94
<i>A(H1N1)pdm09</i>	37	3	63	3
<i>A(H3N2)</i>	773	52	2341	60
<i>A netipēts</i>	345	38	1451	37
B tipa gripas vīrusi	45	3	251	6
<i>B/Victoria</i> līnija	4	9	6	2
Nav noteikta līnija	41	91	245	98
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	1 524(49 033)		4 146 (475 034)	

^a A un B tipa vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; A tipa gripas vīrusu apakštipiem saucējs ir kopējais tipēto A tipa gripas vīrusu skaits; B tipa gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto B tipa gripas vīrusu skaits

Pasaules Veselības organizācijas Globāla gripas uzraudzības tīkla 2021. gada 6. decembra 408. ziņojums (balstoties uz datiem līdz 21. novembrim) ³

Pašreizējie gripas uzraudzības dati ir jāvērtē piesardzīgi, jo notiekošā COVID-19 pandēmija dažādos apmēros ir ietekmējusi pacientu iestāžu apmeklējumu, ārstniecības personāla darbu, kā arī testēšanas prioritātes un iespējas. Dažādie dalībvalstu īstenotie higiēnas un fiziskās

² <https://flunewseurope.org/>

³ <https://www.who.int/teams/global-influenza-programme/surveillance-and-monitoring/influenza-updates/current-influenza-update>

distancēšanās pasākumi, lai samazinātu SARS-CoV-2 vīrusa pārvešanu, visticamāk, ir ietekmējuši gripas vīrusa izplatības samazināšanos.

- Pasaules mērogā gripas aktivitāte turpināja pieaugt, bet joprojām bija krietni zemākā līmenī, nekā bija novērots iepriekšējās sezonās.
- Ziemeļu puslodes mērenā klimata zonā gripas aktivitāte saglabājās starp-sezonu līmenī. Respiratori sincitiālais vīruss (RSV) biežāk, nekā tika gaidīts, bija noteikts Kanādā.
- Karību jūras reģiona un Centrālamerikā atsevišķās valstīs ziņots par sporādiskiem *A* un *B tipa* gripas vīrusa gadījumiem, kā arī ziņots par paaugstinātu RSV aktivitāti atsevišķās valstīs.
- Tropu Dienvidamerikā par *A(H3N2)* gripas gadījumiem tika ziņots no Brazīlijas. RSV aktivitāte dažās valstīs turpināja pieaugt.
- Tropu Āfrikā dominēja *A tipa* gripas vīrusi. Savukārt konstatēto gripas gadījumu skaits saglabājās starpsezonu līmenī.
- Dienvidāzijā turpinājās noteikto *A* un *B tipa* gripas vīrusu skaita samazināšanās tendence.
- Dienvidaustrumu Āzijā par jauniem gripas gadījumiem netika ziņots.
- Dienvidu puslodes mērenā klimata zonas Okeānijā un Dienvidamerikā saglabājās zema gripas aktivitāte, bet palielinājās Dienvidāfrikā. Atsevišķas valstis informēja, ka turpinās paaugstināta RSV aktivitāte.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 102 valstīm, apgabaliem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no 2021. gada 8. novembra līdz 21. novembrim (2021. gada 3. decembra dati).

PVO GISRS laboratorijas šajā laika posmā pārbaudīja vairāk nekā 335 864 paraugus; 3844 paraugi bija pozitīvi uz gripas vīrusiem, no kuriem 1658 (43,1%) bija *A tipa* gripa un 2186 (56,9%) *B tipa* gripa.

No tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem 109 (10,7%) bija *A/H1N1pdm09* un 909 (89,3%) *A/H3N2*. No raksturotajiem *B tipa* gripas vīrusiem visi 1984 (100%) bija *B-Victoria* līnijas.

Covid-19 pandēmijas laikā PVO mudina valstis, jo īpaši tās, kuras no GISRS ir saņēmušas multiplex gripas un SARS-CoV-2 reaģentu komplektus (<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/multiplex.html>), turpināt ikdienas gripas uzraudzību, pārbaudot paraugus no gripas uzraudzības vietām uz gripu un SARS-CoV-2 vīrusiem un savlaicīgi ziņot epidemioloģisko un laboratorijas informāciju reģionālajām un globālajām platformām (<https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1316069/retrieve>).

Globālā līmenī SARS-CoV-2 pozitīvo paraugu īpatsvars uzraudzības tīklā turpināja samazināties. Aktivitāte liecināja par mazāk nekā 10% pozitīvu paraugu visos reģionos, izņemot PVO Eiropas reģionu. Kopējais pozitīvo paraugu rādītājs no vietām, kas nav iekļautas uzraudzības sistēmā, turpināja samazināties, un saglabājās nedaudz zem 7%. Lai gan PVO Dienvidaustrumāzijas reģionā ārpus uzraudzības tīkla objektos aktivitāte uzrādīja samazināšanās tendenci, aktivitāte joprojām bija paaugstināta un sasniedza gandrīz 35%.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 48 valstīm, apgabaliem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no sešiem PVO reģioniem (Āfrikas reģions: 1; Amerikas reģions: 13; Austrumu Vidusjūras reģions: 4; Eiropas reģions: 21; Dienvidaustrumāzijas reģions: 4; Klusā okeāna rietumu reģions: 5) ziņots FluNet no kontrolnovērošanas vietām par laika posmu no 2021. gada 08. novembra līdz 2021. gada 21. novembrim (dati uz 2021. gada 03. decembri). PVO GISRS laboratorijas šajā laika periodā pārbaudīja vairāk nekā 56 617 kontrolparaugus, un 8 636 (15,3%) bija pozitīvi attiecībā uz SARS-CoV-2. Turklāt tajā pašā periodā tika pārbaudīti vairāk nekā 1 307 708 no ārpus kontroles objektiem vai nenoteiktu ziņošanas avotu paraugi, un 90 228 bija pozitīvi attiecībā uz SARS-CoV-2.

**PVO Konsultatīvās sanāksmes 2021. gada 28. februāra ziņojums
par gripas vakcīnas sastāvu 2021.–2022. gada sezonai Ziemeļu puslodē.**

Vakcīnās, kuru ražošanā tiek izmantotas olas, jābūt šādiem komponentiem:

- *A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09*-līdzīgs vīruss;
- *A/Cambodia/e0826360/2020 (H3N2)*-līdzīgs vīruss;
- *B/Washington/02/2019(B/Victoria līnija)*-līdzīgs vīruss un
- *B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata līnija)*-līdzīgs vīruss.

Vakcīnās, kas tiek ražotas izmantojot šūnas jeb rekombinantās vakcīnās, jāiekļauj šādu vīrusu antigēni:

- *A/Wisconsin/588/2019 (H1N1)pdm09*-līdzīgs vīruss;
- *A/Cambodia/e0826360/2020 (H3N2)* līdzīgs vīruss;
- *B/Washington/02/2019(B/Victoria līnija)*-līdzīgs vīruss un
- *B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata līnija)*-līdzīgs vīruss.

Abu trīs-vērtīgo vakcīnu sastāvā kā *B tipa* vīrusa sastāvdaļa jāiekļauj *B/Victoria* līnijas *B/Washington/02/2019* līdzīgs vīruss. Pilns ziņojums par 2021. gada 28. februāra lēmumu ir publicēts PVO interneta vietnē⁴.

PAR GRIPAS MONITORINGU

2021.–2022. gada sezonā monitoringā ir iesaistītas 45 ģimenes ārstu prakses (ĢĀP) desmit administratīvajās teritorijās – Liepāja, Ventspils (Kurzeme), Daugavpils, Rēzekne (Latgale), Jūrmala (Pierīga), Valmiera, Gulbene (Vidzeme), Jēkabpils, Jelgava (Zemgale) un Rīga.

Kopējais reģistrēto pacientu skaits atlasītajās ĢĀP - 70 500 jeb 3,7 % no Latvijas iedzīvotāju populācijas. ĢĀP katru nedēļu sniedz datus par pacientu skaitu, kas vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ārsta praksē gripas, AAEI un pneimoniju gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0-4, 5-14, 15-64 un 65un> gadi. Pēc ĢĀP sniegtās informācijas tiek aprēķināta gripas izplatības intensitāte pa teritorijām un pa vecuma grupām.

Lai novērtētu sezonālās gripas epidēmijas smagumu, katru sezonu monitoringā tiek iesaistītas slimnīcas visās administratīvajās teritorijās. Šajā sezonā ir iesaistītas 10 slimnīcas deviņās pilsētās. Slimnīcas katru nedēļu informē par pacientiem stacionāriem gripas un gripas pneimonijas gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0-4, 5-14, 15-64 un 65un> gadi.

2020.-2021. gada un iepriekšējās sezonās monitoringā tika iesaistītas izglītības iestādes (skolas un bērnudārzi) 10 administratīvajās teritorijās, kas informēja par bērnu un skolēnu apmeklējumu katru nedēļu ceturtdien. Pagājušajā sezonā Covid-19 pandēmijas dēļ mācības izglītības iestādēs notika attālināti, tādēļ vispārējās izglītības iestādes nevarēja sniegt objektīvo informāciju par audzēkņu apmeklējumu. 2021.-2022. gada sezonas monitoringā pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādes netika iesaistītas.

Virusoloģijas dati par cirkulējošiem elpceļu vīrusiem tiek saņemti no SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālās mikrobioloģijas references

⁴ <https://www.who.int/publications/i/item/recommended-composition-of-influenza-virus-vaccines-for-use-in-the-2021-2022-northern-hemisphere-influenza-season>

laboratorijas (NMRL). Pārskatā tiek iekļauta informācija par izmeklēto klīnisko paraugu skaitu, kas tiek izmeklēti NMRL ar polimerāzes ķēdes reakcijas (RL-PKĶR) un Mutliplex metodi elpceļu vīrusu noteikšanai. NMRL paraugi tiek saņemti no Rīgas stacionārajām ārstniecības iestādēm, no reģionālajām slimnīcām, kā arī no citām, ambulatorajām iestādēm.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Darja Vasiļevska, piedaloties epidemioloģei Rainai Nikiforovai.

2021.–2022. gada sezonas AA EI un gripas monitoringa 2021. gada 49. nedēļā datus sniedza:

- 43 ģimenes ārsta prakses 10 administratīvajās teritorijās (reģistrēto pacientu skaits 67 498 jeb 3,6 % no Latvijas iedzīvotāju skaita)
- 8 stacionārās ārstniecības iestādes

Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) Nacionālās mikrobioloģijas references laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par sniegto informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.